

Székely Közélet

Politikai, közgazdasági és társadalmi ujság

Előfizetési árak:

Egész évre 180 L., fél évre 90 L., negyedévre 45 L.
Egyes szám ára 4 L.

Felelős szerkesztő

TOMPA LÁSZLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Bulevardul Regele Ferdinand (Kossuth-utca) 14 szám
Telefonszám: 34.
Megjelenik minden vasárnap.

Most van a nap lemenőben...

Ervek helyett csendőrökkel próbálták meggyőzni az oroszhegyieket, akikről azt a balga hitet akarták megörökíteni a karikások, hogy akármire kaphatók. Most aztán a főkarikásokat az a kellemetlen csalódás érte, hogy az oroszhegyi talaj egészen kifutott a lábuk alól. A Magyar Párt ujjászervekedett a községben s a magyar érzelmű lakosság a saját elhatározásából megindított aláírási ivenek is kijelentette a Magyar Párt kötelékébe való tartozását. A karikások nem akartak belenyugodni a nagy csalódásba s egyszer csak — e hó 22-én — az űlkei csendőr-őrsre idézték a magyarpartí főszomszédokat, ahol a csendőrőrmester, bár kifogástalan udvariassággal, de mégis csak a karhatalom tekintélyével és megfélemlítő fellépésével fogta kérdőre őket a szervezkedés miatt. Meg akarta értetni velük, hogy a Magyar Pártba való tömörülés kellemetlenségekkel járhat, azonban a nyakas székelyeket a csendőrség sem tudta megingatni elhatározásukban. Kijelentették, hogy törvénytelen dolgot nem műveltek, amit pedig tettek, azért vállalják a felelősséget.

Nem fűzünk semmi megjegyzést a csendőröknek a békés politikai szervezkedésre való beavatkozásához. El sem itéljük őket a fellépés miatt, mert bizonyára nem a maguk akaratából fűszertartták űlkébe az embereket. De szégyelhetné magát az, aki a hiányzó népszerűséget ilyen eszközökkel akarja pótolni, mikor már ráeszmélt, hogy a népbolondítás ideje lejárt. Oroszhegyi esetből azt is megtanulhatják a karikás urak, hogy karhatalommal sem lehet pártot szervezni. Nekik kell oda, urak!

Adakozások a csikszenttamási tűzoltó részére. Ujabbán érkezett adományok: Sándor Domokos 50 leu, ref. egyház perselypénzből Kiss Korné adományozott 100 leut.

Franciaországban nincs kisebbség.

Az Arlberg-expressen történt... Budapest—párisi direkt-kocsi egyik kéréjében egy párisi ügyvéd és egy ügyel követségi titkár társaságában voltam. Bâselben ismerkedtünk össze, már a francia határ felé robogtunk kedélyesen társalogva, s a beszélgetés valahogy a kisebbségi kérdésre fordult. — A 30 milliós Lengyelországnak 9 milliós kisebbsége van — mondta a lengyel gentleman. Majd hozzátart: — Nálunk a kisebbségi kérdés rendezve van. A kisebbségek a jobb jólétnek örvendenek, egyenként ajku kisebbségekkel van nekik nem akarják megérteni a utáni változásokat.

— Mit elhagytuk, vonatunk 100 sebességgel már francia földön van. A francia ügyvéd Mulhouse (Haut-Rhin) előtt kinézett az ablakon. — Nézz, nézz, nézz az országot mellett sorakozó tölgyfákat... — megszólalt:

— Látják, uraim, ez az a föld, amelyen a magyar ember vesztette el az életét, három millió embert követelt a hazától, ez a föld, uraim, 1871-ben elvették tőlünk

Erősödik az állatbiztosítási mozgalom.

Az Udvarhely-városi gazdakör Varró Elek vármegyei Gazd. Egyesületi titkár részvételével, f. hó 27-én délután népes gyűlést tartott, melyen határozatilag kimondták, hogy a Vármegyei Gazdasági Egyesület kebelében megalakítják az udvarhelyi városi kölcsönös állatbiztosító körletet és erős mozgalmat indítanak az irányban, hogy a szombathelyi városrészi gazdakör tagjai is csatlakozzanak az igazán üdvös és szociális cél megvalósítása érdekében. A gyűlésen 43 gazda 116 drb. állatot jelentett be biztosításra.

Felkéri a gyűlés a meg nem jelent tagokat s egyáltalán a marhát tartó gazdákat, hogy állatjaik biztosítása érdekében jan. 15-ig forduljanak bejelentésükkel Kovács Lajos gazdaköri elnökhöz (Szent Imre u. 56 sz.).

Varró Elek G. E. titkár indítványára a gyűlés nagy lelkesedéssel kimondta, hogy nagy szükségét érzi egy kulturháznak és a legnagyobb munkát és fáradságot fejt ki a célból, hogy olyan épületet szerezhessenek, amely nekik is, de a jövő nemzedék művelődésének, szellemi haladásának is temploma legyen. A gyűlésen megindított gyűlési iven néhány perc alatt 32.000 leu összeget ajánlottak fel.

A mustármag elvetetett s az emberek józan esztől és nemes belátásától táplálva bizonyára terebélyessé is fog növekedni!

Kelt levelem.

Tisztolt... te hó... Sándor bá, vagy hogy es irá magát kijed!

Vevé észre úgyé, hogy majd elszólám magam, met kied es ojan, mint mikor az ember világodatkor harisnyát húz, egy likon megy bé s két likon jó ki. Métt es szidja kied a magyar iskolát magyar létyére, lássa, ha elváltala vóna, hogy dicsérje, nem kellett vóna más nevet vegyen magára,

a németek, de az igazságszolgáltatás visszaadta nekünk. — Gondolja, uram, hogy laknak itten németek? — fordult hozzám az ügyvéd.

— Hogyne — válaszoltam, hisz' Strassburgban voltam a tavasszal és többnyire német beszédet hallottam, igaz, gyakran ütötte francia beszéd is meg a fületem.

— Ah! Az csak Strassburgban történhetik meg, főképpen a kereskedelmi és ipari gócpontokon. Ugyanis szellemben még nem hasonultak és még nem formálódtak át a kereskedelmi és ipari telepek — volt a válasz.

A vonat hirtelen lassítására lettünk figyelmesek, a vonat a Rajná a Rhöne-nál és a Földközi tengerrel összekötő csatorna mellett haladt. Nemsokára St.-Kirchen előtt a nyílt pályán megállottunk.

— Sint cserélnek! — kiáltotta a kalauz a megszokott francia udvariassággal. — Mindhárman a leeresztett ablakhoz mentünk, elragadtatással néztük az őszi napsütésben csillogó kanálist. A csatorna partján egy öreg bácsika ült, — horgászott. A vonat, látványosan, nem érdekelte őt, felénk se nézett. Egyszerre csengő gyermekénekre kezdünk figyelmesek lenni, nemsokára a csatorna melletti bokrok közül egy apáca vezetése alatt egy csapat

igy az ember hirtelnyébe azt se tudja, minek nevezze kijedet. Mán pedig én es nyilvánosan akarok kijednek feladni az oskola kérdésibe, amifelől kijed nagy szagértelmet szerze, met szóból ért az ember, de nem úgy, hogy örökéig csak egy beszéljen. En es amondó vagyok, jobb két nyelvet üsmerni, mint 1-gyet de azt es tanusított, hogy jobb 1-gyet, mint 1-gyet se. Met elhidgye kied, hogy az álomi oskolába 1-gyet se tanolnak meg igazába a gyermekek, sem a leánkák, s így maradnak tanolatlanok eszezavarják a kettőt nemhogy még nimőitül s eppeg ángliusul es megtanolnának, ahogy kijed kívánja. Azétt es mondom, jobb hogy a gyermek a magyar oskolába tanojon románnyul, nem es a románba magyarul, met a magyar tanító muszaj tuggyon románnyul az angelesk törvény értelmibe, de a románynak nem muszaj tuggyon magyarul, hogy es kívánja kijed hitvántól, hogy magyarul tanicsson, mikor-ó se tud, csak nezik egymást az oskolás gyermekekkel. No ezekből nem es lesz Abruđbányaji Ede, aki románnyul es, magyarul es tud szavalni ügyesen, pedig ökelme is magyar oskolát tanolt.

Azétt azt ajálom kijednek, ne pellegegyünk egyik a mással, hanem egyezzünk meg, járassa kiki oda a gyermekt, ahova akarja, ne kényszergeessék a szabad pógárt se a nevezettye, se a vallása szerént, ugyes azt mongyák, most szabad választói jog van nohát válassza kiki szabadon az oskolát es. A felekezeti tanyitónak es hagyjon békét kijed, ejsze tán nem azétt birizgálja őket, hogy a mű oskoláink tanyitói nélkül maraggyanak. Higgye el kijed, a felekezeti oskola ojan, mint az egésség, örökkéig kell, de csak akkor tuggyuk megbecsüni, mikor mán nincsen. Ne kurkássza kijed es, hogy ki mit áldoz magyar fajáétt, amit nem szép kigunyolni hanem áldozzon kiki szüve szerént s hallgasson véle, met magának áldoz.

Eme tanügyi hezzászólásom után én es bézárom leveletem, több boldogságot s jobb erkölcsöket kívánva az uj esztendőbe.

Tisztelem
En es Sándor bá.

Ipartestületi ügyek.

Országos kirakóvásárok: 30-án Algyógy, Czikmántor, 31-én Herszény. 1930 január 1-én Oláhlápos, 2-án Alparét, Egerhát, Makfalva, 3-án Kisapold, Margita, 4-én Hidalmás.

A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara Becsek Aladár takarékpénztári vezérigazgató közbenjárására a szegény hadiárva karácsonyi felszegelezése céljából, 10.000 leut bocsátott az itteni inasiskola rendelkezésére. Ezen összeg pótlásául a város időközi bizottsága még 1500 leut utalt ki. Így 38 tanuló cipővel, illetve ruhával való ellátása vált lehetségessé. Mindezek ünnepélyes kiosztása folyó hó 25-én, azaz karácsony első napján d. e. 11 órakor történt a Királyutcai ref. iskolában az ünnepi ajándékokból részestülő tanoncifjak és más érdeklődő közönség jelenlétében.

Szabó János ig. tanító szavaira válaszolva, Becsek v. igazgató kiemelte, hogy a szeretet és lelki munka lebegjen a tanoncok lelki szemei előtt, igyekezzenek komoly és becsületes munkával tisztességes iparosokká válni, mert erre ma különösen szüksége van a társadalomnak. Gyarmathy ipt. elnök szép szavakban köszönte meg a tanoncok nevében a támogatást és kérte, hogy ezután se vonja meg pártfogását, közbenjárását a testülettől.

Egy csepp a tengerben, — mert hány árva tanonc van, aki rá van utalva a segélyezésre, hány könnyes szem lesi a Jézuska jövetelét, de csak egyre késik, mert a pénztelenség ma-holnap összetör mindent, s maradunk a sivar nyomorúsággal. S hol van az össziparosság mentő angyala — hol késik a közterhek könnyítése — az élni hagyás, mert a teherbíró képesség is felmondja a szolgálatot, ha túl terhelik, — mikor fogják már egyszer meghallani a mi jajszavunkat — merjük-e ezt remélni?

Az Ipartestület tagjainak boldog ujesztendőt kíván:

Az Ipartestület.

Román lapszemle.

A *Natiunea* „A mesterséges határok” kérdésével foglalkozik, amelyet Bndapesten vetettek fel. »Mesterséges határok? 1918 december 1-én Erdély egyesülését kérte a regáttal, egészen a Tiszáig. A román hadsereg, miután leigázta Budapest gőgjét, szentesítette ezt a határozatot. Sajnos, a békeszerződések kevesebbet adtak, mint a mennyit megérdemeltünk. Barátaink mostohábbaknak mutatkoznak velünk szemben, mint ellenségeinkkel szemben. Természetellenes határok és magyar Erdély? Ez a szörnyűség csak a bolondok eszében fordulhat meg. Mert nem magyar ebben a tartományban? Kik a vére öntözte ezt a földet? A magyarok? Hiszen a magyarok kincseiket elvesztették az oroszoktól.

— Látja, uram, vannak németek Elzászban — fordultam hátra. A lengyel a friss *Matin*-t olvasta, a lengyel ügyvéd pedig válaszolt:

lönösen azóta, amióta nemcsak az erdélyi intellektuális, hanem a falusi emberek házában is van rádió, milyen háros hatást vált ki az erdélyi közönségből. A bukaresti rádió ezt a hatást nem tudja ellensúlyozni, mert — eltekintve a nivós előadásoktól — többek között a bukaresti divatkereskedések reklámjait is közli, ami az erdélyi közönséget nagyon kevésbé érdekli és így érthető, hogy az ismét visszatért a budapesti közvetítések hallgatásához.

A *Vitatorul* dec. 23-iki számában azzal a hírrel kapcsolatban, hogy a nagy hatalmak a jóvátételi kérdés elintézésének érdekében demarsra készülnek Magyarország ellen, annak a véleményének ad kifejezést, hogy Olaszország nem fog csatlakozni a többi állam politikai akciójához, sőt azon lesz, hogy azt teljesen megakadályozza. Ha a demarsra mégis sor kerül, azt a kisantant államai egyöntetű állásfoglalásának kell majd tulajdonítani, amelyek elhatározták, hogy a Young-tervezetet abban az esetben nem fogják elismerni, ha az illetékes államok nem biztosítják afelől, hogy Magyarország kötelezettségének eleget fog tenni.

A *Curentul* dec. 25-iki száma újabb cikket közöl a székely-kérdésről. A cikk írója Georg Desubmuncel először is azt a téves felfogást kívánja megcáfolni, hogy a Székelyföld egyet jelent Csik-, Udvarhely- és Háromszék megye közséjének összességével. A Székelyföld elnevezés a cikkíró szerint teljesen helytelen, mert a régi adatok azt bizonyítják, hogy ezen a területen egy olyan lakosság él, amely csak az idők kényszere alatt lett székelyé. Hivatkozik a székelyföldi temetők sírfelirataira s egyes emberek kijelentésére, hogy őseik románok voltak, nem is olyan rég, még ötven-hatvan évvel ezelőtt is. Ezek alapján a közoktatásügyi törvénynek az a pontja, amely előírja, hogy a román eredetű gyermekeknek román állami iskolákban kell tanulniuk, ez az intézkedés teljesen jogosult és csak csodálkozni lehet azon, hogy vannak olyanok, akik ebben nagy sérelmet látnak és minden eszközt felhasználnak arra, hogy ellenakciót tudjanak kifejteni.

A *Patria* dec. 25-iki számában V. V. Tilea képviselő arról ír, hogy a magyarországi revizionista propaganda milyen nagy eredményeket ért el. Hangsúlyozza, hogy ez a propaganda, amelynek egyik főszekőze a revizionista irodalom, nem azoknak a megnyerésére törekszik, akik ma vezető szerepet játszanak az államok kormányzásában és így tulajdonképpen részük volt a jelenlegi helyzet kialakításában, »ez a hódító kámpány elsősorban annak a nemzedéknek a megnyerésére törekszik, amely ma még az egyetem padjaiban dolgozik, de nemsokára a nyugati államok vezetőszerepeihez jut«. Azt, hogy a magyaroknak mindinkább sikerül a nyugati ifjúságot meghódítani, számtalan példával lehet bizonyítani. Tilea megemlíti, hogy »egy francia diák, aki a kisantant legnagyobb barátja volt egy ideig, Magyarországon tett látogatása után tanárjának bevallotta, hogy a kisantant fennállásának jogosultságát kezdő kétségbe vonni, s azon az uton van, hogy legnagyobb harcosává váljék az évezredek magyar határok visszaállítására irányuló törekvéseknek«. »Az olasz diákok — sajnos — a legelkeseredettebb ellenségeink. Magukéva teszik a magyar argumentumokat, hogy mi egy degenerált nép vagyunk s semmiben sem veszünk részt. Az angol diákok pedig általában azt hangoztatják, hogy Románia a békeszerződés segítségével többet kapott, mint amennyit várt, te mint amennyit megérdemelt«. A cikk írója eme példák felsorolása után a román fegyverkezés mellett a székelyföldi felállítását is megemlíti.

Bíró a bírák felett.

Már a második esetben történik meg, hogy a Hargita c. újság, amely a perek megindítása előtt hatalmasan szokott dicsekedni a maga igazságával, melynek védelmét a bíróságra bizza, a per befejezése után, ha az »véletlenül« nem az ő pernyertességével végződik, magát a bíróság felett álló, végső igazságosztó forumnak nevezi ki, s a független bíróság által, a törvény nevében kihirdetett ítélet igazságát és pártatlanságát is kétségbevonja.

Ezuttal a Dombi Balázs orosz-hegyi lakos nevében szerkesztőségünk ellen indított per kimenetelével nincs megelégedve, mely a Hargita által nem várt, azzal a fordulattal végződött, hogy a nevezett volt községi bíró a panaszt visszavonta, ez pedig az eljárás megszüntetését eredményezte. Réti Imre, aki szerette volna véres kopjanyélre tűzve körülhordozni fejünket, afeletti tehetetlen dühében, hogy ettől a külön élvezettől megfosztott: arra a példátlan vakmerőségre ragadtatta magát, hogy burkoltan ugyan, de mégis kitetsző szándékkal magát az ítélő bíróságot rágalmazza meg azzal, hogy ez a politikai perek tárgyalásánál nem jár el pártatlanul és valósággal terrorizálni akarja, azzal a fenyegetéssel, hogy »az igazságügy-miniszter is meg fogja vizsgálni ezeket az eseteket«.

A közönség tapasztalhatta, hogy a H. című újság sok mindenféle erkölcsi akadályon kész túltenni magát önző céljai elérése érdekében, de végleg felháborító és türelmetlen az a vakmerőség, amellyel most már a bírói emelvényre is feltolakodik és beteges hatalmaskodásával a taláros bírák között is ó akar rendet teremteni.

Hová jutunk, ha a bírói függetlenség és az igazságszolgáltatás szentségét is büntetlenül be lehet már keverni a féktelen egyéni túlekedés sárával?

Ne vándoroljatok ki!

— Amerikai levél. —

Régi jó ismerősünktől kaptuk az alábbi levelet, melyet — a székelyek okulására — egész terjedelmében és a maga keresetlen egyszerűségében közlünk.

Mélyen tisztelt Szerkesztőség!

Alábbi soraimnak szíveskedjenek helyet adni lapjukban. — A világháború után, midőn megindult a tömeges kivándorlás Európából Közép- és Délamerikába, gyakran történtek undorító emberszállítások, de a jelenlegi párját ritkító, Hondurásból, Délamerika egyik államából jön a hír, hogy tízezer magyar családot akarnak telepíteni teljesen miveletlen helyre, amelynek nagyrészt őserdő borítja, azzal kecsegtetve az áldozatokat, hogy buza és szőlőtermőföld, a földet a cég ingyen adná. Tudjuk, hogy Honduras tropikus klímájú hely, ahol buza és szőlőtermelésre még gondolni sem lehet. A föld, amit adnak, az amerikai unió fruyt, meg a Lumber Blufman Compániák tulajdona. A fent említett Compánia fakitermeléssel és déli gyümölcs termeléssel foglalkozik, szigorú feltételek mellett kisebb kölcsönöket is folyósít a telepeseknek. A telepes, mikor évek múltán egy kis terményhez jut, kicsinyben nem tudja értékesíteni, a Compánia kényuralmának van kiszolgáltatva, mely majd ingyen megvásárolja, a kölcsönöket meg a telepes nem képes visszafizetni soha és így, mire teljesen meg van miveleve a föld, egy pár dollár ellenében vissza marad régi tulajdonosának és a telepes megmarad éhbérért a Compánia modern rabszolgájaként, mert annyit nem bir keresni, hogy a földet más hova jobb jövőt alapítani.

vinizmus érzélem nem készlet, vagy vezet az írásra, de valahányszor ilyen rabszolgai szállítmányról győződöm meg, szívem verése eláll, markom ököbe szorul, hogy még mindig akadnak emberek, akik pénzért ugyszólván hóhér munkára vállalkoznak. A fent említett telepítvénynek egyik ügynöke Miklósi Pál, főnöke Mr. Kommer.

A fenti adatokat két magyar ember szolgáltatja, akik két és fél évet töltöttek Hondurásban és szaváhihető emberek. Miklósi Pál ur az itteni magyaroknak is tett ajánlatot, de mi, kik ismerjük az ottani helyzetet, undorral utasítottuk vissza ajánlatát. Indokainkat nem cáfolta meg, de csodálkozását fejezte ki, hogy honnan vagyunk olyan pontosan informálva. Ezen sorok írására az készlet, hogy közöljem önökkel a fentieket, mivel a lapokból értesültem, hogy éppen Erdélyből akarnak négy-öt ezret importálni a fent említett telepre, gondolva, hogy a székely még mindig csalható a horogra. Zárva soraim, kérészem ismétlése mellett maradjam kiváló tisztelettel, mint a *Székely Közélet* híve, volt felsőböldogfalvi lakos.

Bonda Áron.

A magyar közönséghez.

Aki figyelemmel kísérté lapunk ez évi munkásságát, észrevehette, hogy minden rendelkezésre álló erőnket fokozott mértékben állítottuk a magyar ügy szolgálatába. Megértettük azt a küldetéseszerű kötelességet, melyet a magyar sors a legmagyarabb vármegyében az *egyedüli magyar politikai lapra* ró. A magyarellenos törekvések zsoldosai éppen e székely anyavármegyét szemelték ki harcterüknek, hogy közel férközve a magyar néphez, egyesenes a magyarság szívében forghassák meg az árulás, izgatás és népbütítés mérgezett fegyvereit. Mi kifejezett mellet állottunk az ádáz támadás útjába s erőnket megsokszorozta a tudat, hogy a legszentebb ügy védelmében mögöttünk áll a magyar lelkek tábora.

A küzdelmet lankadatlan hűvel fogjuk folytatni. De a küzdelemhez szükséges anyagi áldozatokat már nem tudjuk tovább fokozni. Segítséget kérünk a magyar közönségtől! Nem ajándékot, hanem támogatást abban a törekvésünkben, hogy lapunkat a magyarság minden rétegében szükséges olvasmánnyá tegyük.

E végett lapunk régi barátjaihoz, előfizetőinkhez kell fordulnunk. Ezenel arra kérjük őket, szerezzen minden egyes előfizető csak egy új előfizetőt lapunknak, hogy előfizetőink számát megkétszerezessük. Ha ez megtörténik, mi további áldozatokat tudunk hozni a nagy cél érdekében, hogy a magyar nép körében terjesztett *magyarellenos nyomtatványokat magyar szellemű olvasmánnyal cseréljük fel*. Minden magyar embernek be kell látnia, hogy erre szükség van s aki belátja ezt, nem tagadhatja meg a magyar ügytől ezt a kis fáradságot.

Bejelentjük itt azt is, hogy január elsejétől kezdődőleg a lehető legmérsékeltetben, *évi 20 leval* emeljük fel a lap előfizetési díját, mely eszerint egész évre 200, — félévre 100, — negyedévre 50 leu lesz. Törekedni fogunk lapunk tartalmasságát terjedelmében is növelni, hogy ezután több helyet biztosíthassunk azoknak is, akik a közönség köréből írsaikkal keresnek fel, amelyeknek — tér szüke miatt — nem mindig tudunk helyet adni.

A magyar ügynek tesz szolgálalatot, aki megérti és teljesíti e felhívásunkat!

A „*Székely Közélet*“
kiadóhivatala.

Női és férfi télikabát és kosztüm-kelmék,

férfi ruhaszövetek, mosóbáronyok, selymek, flanelek, paplankok, poulóverek és szvetterek
meglepió olcsó árban
kaphatók!

Salamon Béla

rőfős kereskedésében Bethlen-utca
12 szám alatt.

HIREK.

Dec. 28.

IRODALOMTÖRTÉNETI NAPTÁR.

December 31. Apáczai Cseri János és Kiss József halála. Eppen kétszázhatven esztendeje, hogy Apáczai Cseri János 1659 dec. 31-én Kolozsvárt alig 35 éves korában sirba költözött. Apáczai születési székely jobbágy gyerek volt. Iskoláit a kolozsvári és gyulafehérvári kollégiumokban végezte. Egyetemet Hollandiában hallgatott, ahol a legelső theologiai doktor lett. Sok nyelvet megtanult Hollandiában egyetemi tanári állással kínálták meg, de ő fájának akart használni s azért visszatért Erdélybe és Gyulafehérvárt lett tanár. Az 1654-ben tartott székfoglalójában éles bírálatot mondott az erdélyi közművelődési viszonyokról, amivel sok ellenséget szerzett magának. Büntetésből Kolozsvárra helyezték át. Elveiből azonban itt sem engedett. Székfoglalójában itt is megjelöli a műveltség akadályait az önzést, az érzéketlenséget a tudományok iránt. Sok ellenséget szerzett magának de tanítványai rajongásig szeretik. A magyar tudományosság történetébe Magyar enciklopédiájával és filozófiai műveivel írta be nevét. Az akadémia eszméjének felvetése szintén az ő nevéhez fűződik. — Szilveszter napja a halála évfordulója az 1843—1921-ig élt Kiss Józsefnek is, aki főképpen zsidó tárgyú balladával és elbeszéléseivel örökítette meg nevét. Borongó lírájának is sok szívhez szóló hangja van.

Irodalomtörténeti naptárunkat ezzel befejeztük. Iróink díszes gardájából csak a legfőbbeket emeltük fel. Azokat akik irodalmunkat segítették európai színvonalra emelni. Kegyeletünk, szeretetünk iróink s irodalmunk iránt soha se szűnik meg, mert régi, de örök igazság, hogy nyelvében él a nemzet.

Boldog újévet kívánunk minden jóemberünknek, olvasóinknak, munkatársainknak.

Időjósítás. A meteorológiai intézet időjósítása a ma délután 1 órakor leadott rádiójelentés szerint: Borult idő várható, helyenkint csapadékkel: esővel, vagy hóval, fagypontkörüli hőmérséklettel.

Lapunk szerkesztője legutóbb 4 heti szabadságon volt. A szerkesztési teendőket ezalatt általánosan nagyra-becsült tollu avatott főmunkatársunk, Bíró Lajos tanár, c. igazgató helyettesítette, s a mostani megelőző négy legutóbbi számunkat tehát ő állította össze.

Abrudbányai újabb nagy beszéde a kamarában. A napilapok tudósításai számtalan bizonyítékát szolgáltatják már, milyen hatalmas, szinte emberfeletti munkát fejtenek ki a magyarság képviselői a parlamentben, hogy csak a számokkal is lehetetlen eredményeket végezhesse, kivált, hogy kikérik a magyarságot fenyegető összes támadásokat, s ezzel minél tökéletesebben megfeleljenek a beléjük helyezett bizalomnak. A magyarságnak e nem érdemű, tevékeny harcosai között legderekabbak egyike Abrudbánya dr., akit örömmel és büszkeséggel hatunk vármegyénk egyik képviselőjének, s akit közsismert jelesség, radhatatlan tevékenysége folytán lapunk rendkívüli népszerűség vesz körül. Abrudbányai legutóbb az adótörvény tárgyalásával kapcsolatban a parlamentben ismét hallatta szavát, nagyszabású hatalmas beszédben tárta fel a székelység nehéz helyzetét, tiltakozva az adózás tervezett szigorításával való új megterhelése ellen, különlegesen a lakozva a közbirtokosságok és a letelepítés annyira fontos kérdéseivel. Szédét a kamara tagjai nagy figyelemmel hallgatták.

Halálozás. Barcsay Sándor helybeli kereskedő, a közsismert Barcsay és Esztégár-cég egyik tulajdonosa, hó 24-ikén, 40 éves korában hosszú betegség után elhunyt. Temegetését rendkívül nagy részvét mellett történtélyes rokonság gyászolja.

Alapítvány Demeter Lőrinc emlékezetére. Közlés céljából a következő sorokat: Dr. Demeter Lőrinc ny. főszolgabíró és székely elnök elhalálozásakor, emlékére örökítésére a magyarszakszövetség és értékesítő szövetkezetek rumegváltás címén 1000—1000 leu alapítványt tett iskolai karaként alapra a helybeli két egyházközség. Ezen összeget a gyászoló család duplázta és így 2000—2000 leu emelte fel, amelyért mindkét község ezuton is hálás köszönetet mondott. Magyarországon, 1929 dec. 14-én. Ilyés Lajos r. k. lelkész. Dénes unit. lelkész.

esebb ajándék egy-két üveg bor vagy pezsgő.
árak: 110, 130, 200, 220, 230, 240, 250, 260, 270, 280, 290, 300.

Figyelem!**Megkezdődött a nagy karácsonyi kiárúsítás
HIRSCH RUDOLF divatüzletében.**

Az összes raktáron levő öltöny és felöltő-szövetek, vásznak, flanellek, selymek, keztük, harisnyák, zsebkendők, és férfi kalapok, gyári áron alul lesznek kiárúsítva.

**Kérem áruimat vételkötelezettség nélkül megtekinteni.
Bámulatoltsó árak! Mindenből dús választék!**

Merénylet készült a Rapid vonat ellen, amelyet gonosz kezek pár napja Kacsa állomás közelében akartak elkövetni olyanformán, hogy a sinek közé pokolgépet helyeztek el. A gyilkolásra szánt szerszámot a pályavizsgálát alkalmával megtalálták és így a kiszámíthatatlan veszedelmek fenyegető merénylet terve nem sikerült. Mindenesetre szomorú elgondolni, hogy a vonatainkon utazókat nemcsak a vasut leromlott állapotából, sin- és gépromlásból eredhetők veszedelmek fenyegetik, hanem bombamerénylet is.

A Székely Dalegyet 26-án, csütörtökön rendezett előadása, melyen a Leányvásár című operettet adták elő — zsfolt ház előtt folyt le, jól sikerült rendezésben. A szerepek elosztása, betanítása Molnár Imre dr. érdeme. A szép zenéjű operett előadása elejétől végig gördülékeny volt, sok jelenete hangulatot keltett. A főbb szerepekben: Ebert Hajnalka, ki egy szobalány alakított sok szinpadai készséggel, lóssággal elragadta a közönséget játéka, mint tánci szünni tapsokat váltottak ki. Bede dollármilliomos miszt alakított rutinnal, készültséggel. Já szép hangja igen tetszett a zenek. Kerestély Gyula délceg éneke, szép éneke, Bodrogi Balázs éneke, ugyszintén Török Ferenc öreg grófja sok tapsot keltett. Elénken, átérzéssel játszotta az ügyetlen szerelmes gróft Bel-Beldovitsnak Ebert Hajnalkával való táncai különösen tetszetesek voltak és ráadást is több ízben keltett a közönség. Jó volt még Miklósszef a vendéglős szerepében. A szinpadai készséggel játszotta tengerész-tiszti szerepét Kádbórárás is. A többi szereplők festői megjelenésükkel. A zenekart Zárug Bandi meglepő precizitással dirigálta. A disztinguált festője: Papp Emil, ki az elég nagy munkát igénylő három felvonásos más más formájú dekorációját precizitással elgondolással oldotta meg. Különösen tetszetes előadást tánc követte. Különben, hogy a jól sikerült darabot mindenki megnézhesse, a rendezőség még két előadás megtartását határozta el, ezek közül az egyik ma, szombaton este 8 óráig, a másik, eddigi terv szerint, január 8-án.

Nyilvános köszönet és nyugtázás. Polgári Önképző Egyesület temetkezési segélyalapja az elhunyt férjem után járó temetkezési járulékból 9000 leut fizetett ki, melynek felvételét nyilvánosan is elismerve, egyúttal ezuton is köszönetet mondok az egyesület vezetőségének a pontos és gyors kifizetésért. Özv. Barcsay Sándorné.

Utonállásért letartóztatta az erdőszentgyörgyi csendőrség Binder Dénes 19 éves gagyai cigányt, aki Kőröspatak és Bözödjufalu között Lőrincz Ida kőröspataki leánytól 440 leut szedett el.

Bizonyos oldalról azt hangoztatják, hogy a mészárosok azért nem tudnak maximális ár mellett sertés-húst eladni, mert a helyett, hogy a vármegyei szereznek be a szükségletüket, a székelyországi drágább áron hoznak sertést. Ezzel szemben a helyzet az, hogy a pillanatnyilag leszállott élősertésárak egyszerre újra felszöktek, mert a kereskedők és mészárosok tömegesen vásárolják össze a megyében álló sertéseket.

Elvesztett ridikül. Egy fekete lakk ridikül elveszett, talán tévedésből kedvesben felejtődött. Becsületes megfizetése jutalomban részesül.

Elő egy napi eladást jelző és a székelyországi National-kassza. A kiadóhivatalban.

A Ref. Egyházi Dalkör 1930 január 2-ikén este 8 órai kezdettel tartja vegyeskari összpörbáját a régi próbaterebben. Kéri az összes tagok pontos megjelenését!

Koszu megváltás címén Barcsay Sándor emlékére Gáspár Balázs nyug. főimn. tanár és neje Farczady Róza 500 leut adományozott a helybeli irgalmas nővérek zárdájának javára. Isten fizesse meg!

A Bánsági és Erdélyi munkások rokkantségélező és nyugdíjgyűlésének odorheui 41-ik fióképntára 1930. évi január 5-én, vasárnap délután 3 órakor a róm. kath. elemi iskola helyiségében évi közgyűlést tart, melyre az egyesület tagjait az elnökség meghívja. Tárgysorozat: 1. Evi jelentés az egyesület működéséről. 2. A fióképntár minden egyes tagja, egy a fizető, mint a rokkant nyugdíjasok lakásjegyzékének összeállítása, a tagok bejelentése alapján. 3. Indítványok. — Tekintettel arra, hogy a központ felsőbb utasításra a tárgysorozat 2-ik pontjában jelzett lakásjegyzék összeállítását és annak a központhoz leendő beküldését rendelte el, — az elnökség egy az összes fizetőket, mint a nyugdíjat élvező rokkantakat szigorúan felhívja, hogy a közgyűlésen minden bizonnyal pontosan megjelenni sziveskedjenek, hogy a lakásuk számát és az utca nevét a lakásjegyzék összeállítása céljából bejelenthessék. Ezen jegyzék összeállítását a központ felsőbb utasításra, felelősség terhe mellett, rendelte el; erre a körülményre az elnökség a tagok figyelmét szigorúan felhívja.

Iskolasegélyképpen a jövő évre is csak azt a 25 millió lejt állították be az állami költségvetésbe, amelyet a kormány annyi ígéretés után az idén folyósított. Jól tudjuk, hogy ez az összeg, annyi felekezett és nemzetiség között szétosztva, egyre-egyre csak alaminormorszát jelent s újabb családoknak vehetjük, hogy a kormány nem emelte fel komoly összegre a kisebbségi iskolaségélyt — akkor, amikor az egész ország iskolai költségvetésére hétmilliárd (hétézer millió!) lejt fordít.

Almavásár különös bonyodalmakkal. Frunza Nicolae bukaresti mészáros autóját almát vásárolni jött vármegyénkbe. Eközben Kibéd és környékét járta be, míg a makfalvi csendőrség Kibéd községben az autót feltartóztatta, Frunzát pedig elfogta, mint-hogy ellene panaszok történtek, hogy hamis pénzzel vásárolt, utközben egy állítólag talált libát felvett s azonkívül az autónak sem volt meg a szabályszerű jelzőtáblája. Az itteni ügyészség az eljárás megindítása után, intézkedett, hogy Frunzát szabadon engedjék, mire ez el is utazott. Ezután az autó tulajdonosa Nicolae Cicoară jelent meg az ügyészségnél, ahol kérte a csendőrség által feltartott autó kifizetését. Ezt az ügyészség el is rendelte. Frunza azonban ennek hírére hallván, visszatért s a postáról maga, de az ügyészség nevében olyan értelemben telefonált a makfalvi csendőrségnek, hogy az autót nehogy kiadják Cicoarának. Az ügyészség nevével való visszaélés miatt már Frunzát ismét letartóztatták s vizsgálati fogságba helyezték.

A megbízhatatlan lakó. A makfalvi 19 éves székelyszomszédunknak a műhelye Füzi Áron házában volt, hova ennél fogva rendszeresen volt bejáratos. Fülöp azonnali távozással rutul visszaélve, hirtelen 200 dollárt és 1000 leut elvit, összesen 34000 leut, melyet azonnal átadott a makfalvi ügyészségnek. A testvérünk pénzt nem tartozott helyre.

Halálát lelta az égő fa alatt. Különös módon ért korai szomorú véget Erdőfűlében Boga Árpád szabadságon levő katona. Szabadsága alatt a község határában juhokat őrzött. Eközben egy korhadt nagy fának a tövébe lyukat faricskálva, ott tüzet gyújtott. A tűz — amíg a legény elszenderedett — a fának nemcsak a külsejét égette meg, hanem a belsejébe is felhatolt, úgy hogy a fa emiatt meggyengülve, kidőlt és rázuhant Bogára, akit agyonnyomott. A tűz ezenkívül a szegény fiatal legény testének egy részét el is égette.

Nyilvános köszönet. Ezuton mondunk köszönetet az Önkéntes Tűzoltó Egyesületnek, a Kereskedőtársulatnak és mindazoknak, kik a néhai Barcsay Sándor elhunytával munkát ért nagy veszteség fölötti gyászunkban részvételükkel felkerestek és a megboldogult atolsó útjára elkísérték. Özv. Barcsay Károlyné, édesanyja, özv. Barcsay Sándorné felesége és gyermekei.

A homoródszentlászlóiak fényes ünneppel néhány hete felszentelt, gyönyörű, díszes templomának építése alkalmával a 35, igával bíró egyháztagnak csinált az egyházközség részére 1112 fuvert és amidőn látták, hogy a vállalkozó már a ráfizetésnél áll, önként ajánlották fel az ő részére ingyen a fuvarozást és tettek neki 108 fuvert. A templomépítést ismertető lelkészi jelentés szerint, a templom felépítése, ács, bádósos és asztalos munkákkal együtt került 827,120 leuba. Az orgona 103,000 leu és egy darab harang, 157 kgs 28,627 leu, összesen 958,747 leu. Mindemki figyelmét megragadta a templomi padok, ajtók és ablakok egyszerű, de csinos kivitele és izléses lefestése, amit Nagy Sándor székelyudvarhelyi asztalos-mester készített és érdemesítette magát a további pártolásra. Az orgona lágy, áhítatot keltő zengése a megjelentek szívéhez férközött; mint a lelkész ismertetéséből kitudt, ez Boda József csiktaplocai szerényen, csendben, de becsülettel dolgozó orgonamester 187-ik új orgonája. A plaphon egyszerű lefestése és díszek aranybronzozása Orosz József, karzatok, katedra és oszlopok márványozása Szélyes Zsigmond festő-mesterek szaktudásáról tanuskodnak. A lelkészi jelentésben megkapó, szívekbe markoló volt még az adományozók neveinek felolvasása; többen, Homoródszentlászlóról eltávozott szolgák és szolgálók a szent célra kerestük ajánlották fel. Brassóban szolgáló testvérek egy urasztali pohárra és kancsóra a következő adományokat tették: Forró Julia 1500 leu, Benkő Mihály, Dénes Lina 1000 leu, Kulcsár Bálint, Kulcsár Dénes, Forró Dénes 500 leu, Forró Kálmán, Dénes János, Jóó Viktor 300 leu, Asztalosné Kovács Anna, Forró Sándor, Pap Ferenc, Kulcsár Mózes, Kádár József 200 leu, Stancsuj Mózes, Török János, Szabó Gábor 100 leu, Vetési András, Mayer Máté György 50 leu, Nicolae Crăciun rendőrtanácsos 100 leu, Sánta B. Szunyogszék 600 leu, Forró Julia katonalászkodó testvére Sándor helyettesített 1000 leut és még a szentlászlói testvérségnek zászlóra 500 leut, adománya 3000 leu. Dénes Brassóban napszámmal kaptak, amint a lelkész felolvastán, a katonaságnak ajánlotta, hogy a katonaság bársony takaróra a 800 leu Homoródszentlászlói adománya: urasztali bársony takaró. Szabó Istvánné 1000 leu, Forró Károlyné 1500, Székely

Forró Sándor és testvérei ajánlatot tettek, hogy a templomot kályhával látják el; vajha jószándékat szerény kerestetükből végrehajthatnák. A jelentés szerint, azonban magában hiábavalónak látszott minden áldozatkészsége az egyház tagjainak, mert az előre nem látható kiadások, a felmerült pótmunkák, a templom befejeztetése 73,000 leu deficitet végződött, melyet a lelkész jelentése szerint róvatalból és adományból óhajtanak fedezni. Öröm volt hallani, hogy a deficit eltüntetése végett a »Meghívók« elküldése előtt és után történtek adományok és pedig a következőktől: Hager Gy., Oprea A., Bán Lajos 2000, Atlas Tégelagyár 1250, Székely Juliánna, Barabás Emma, Farkas Ferenc, Kovács Ferenc és Bíró Mózes 1000, Száva Mihály, Hábel Jenő, Szabó Károly, Balássy Sándor, Szakáts Zoltán, Dr. Kassay F. István, Orosz József, Nagy Sándor, Szélyes Zsigmond, N. N., Szabó Viktor, Zöldy László 500, Kulcsár Gyula 400, Józsa Pál, Bakk Albert Öcfa 300, Toacse Matei, Agrár Takarékpénztár, Hirsch Rudolf, Orbán József, Némethy Albert, Apfelbaum Antal, Gergely István 200, Joan Nistor, J. Metea, Iszakovits Bernát, Kassay Domokos, Szitás János, »Hargita« szerkesztősége, Oktavian Dobrota, Koncz András, Marginean A., Csép Endre, Id. Gáspár József, Bokor Károly, Maftei Ilie, Nagy József Makfalva, Bálint Ferenc, Vass Mihály 100, N. N. Zetelaka 50, Bálint 50 leu. Az adakozókban nyugodjon meg a jó Isten áldása támasszon ő továbbra is az egyház számára jóakarata, barátságos embereket s indítsa fel lelküket a szent áldozatra. (Kivonat részletek Koréh Béla ref. lelkész jelentéséből).

Szerkesztői üzenet.

Sz. I. Páris. A kéziratok hozzánk jutottak. Érdeklődéssel olvastuk. Egyik mostani számunkban jön. Hasonló rövid közleményeket máskor is szívesen fogadunk, sőt kérünk. Egyidejűleg gondoskodás történt a lap küldéséről; az előfizetés elszámolása a fentiek szerint könnyűség lesz.

Többeknek. Most az ideje, év végén, hogy bejelentsek a tolatkodó újságnak, hogy többé nem kívánják olvasni. Ne fogadják el a postástól, hanem következetesen küldjék vissza. Az ilyen lap, még ha ingyen küldik is drága, mert magyarellenes tartalmával megmetyeljezi a lelküket, hiszen ezért kapja a pénzbéli segélyt.

Kiadó: a Könyvnyomda Részvénytársaság Odorhelu—Székelyudvarhely.

Kiadó lakás. Str. Regele Carol (Br. Orbán) 14 sz. alatti 2 szobás lakás mellékhelyiségekkel. Azonnal beköltözhető.

